

УДК 378.147.091.33:004.9

Кириленко В.В. Формування особистості студентів у процесі розвитку іншомовної комунікативної компетенції засобами ІКТ / В.В. Кириленко / Матеріали Міжнародної конференції «Актуальні проблеми формування успішної особистості в сучасному освітньому просторі» / Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу / [ред.кол.: Слободинська Т.С. (гол.ред.) та інші]. – Вінниця : Вінницька міська друкарня, 2017. – Випуск 4(24). – 200 с.; С. 129-132.

Автор

Кириленко В.В.

Кириленко В.В.

Kyrylenko V.

Назва

Формування особистості студентів у процесі розвитку іншомовної комунікативної компетенції засобами ІКТ

Формирование личности студентов в процессе развития иноязычной коммуникативной компетенции средствами ИКТ

Formation of the students' personality of in the process of the development of foreign language communicative competence by means of ICT

Ключові слова

інформаційно-комунікаційні технології, освітнє середовище, країнознавча інформація, особистість.

информационно-коммуникационные технологии, образовательная среда, страноведческая информация, личность.

ICT, education environment, country studies, personality.

Анотації

У статті розглядаються можливості використання освітнього середовища на заняттях з іноземної мови, що побудовані на країнознавчій тематиці. Аналізується ефективність методів навчання іноземної мови засобами ІКТ з метою формування особистості студентів.

В статье рассматриваются возможности использования образовательной среды на занятиях по иностранному языку, построенные на страноведческой тематике. Анализируется эффективность методов обучения иностранному языку средствами ИКТ с целью формирования личности студентов.

The article treats the capacities of using education environment at foreign language classes based on the country studies. The effectiveness of the methods in

teaching a foreign language by means of ICT in order to develop personality in students is analyzed.

Постановка проблеми. Комунікативний підхід у процесі навчання іноземної мови передбачає розвиток у студентів уміння практично користуватися мовленням і покликаний навчати не маніпулюванню мовними засобами, а усвідомленому співвідношенню цих засобів з їх комунікативними функціями. Йдеться не просто про знання іноземної мови, а про уміння користуватися нею в реальних ситуаціях спілкування, тобто, про практичне володіння мовою і, отже, про розвиток прагматичної міжкультурної компетенції.

Одним із засобів досягнення поставленої мети може бути застосування ІКТ (інформаційно-комунікаційних технологій). Їх вважають одним з найбільш ефективних методів навчання іноземної мови.

Аналіз останніх досліджень. Аналіз причин існуючого на сьогодні недостатнього рівня і ефективності вітчизняної освіти показує наявність слабкої мотивації.

Комп'ютерні технології використовуються розрізнено і не системно, а напрацювання фахівців щодо застосування інноваційних технологій, методів активного навчання залишаються поза колом інтересів значної частини викладачів і є здебільшого предметом фахових наукових дискусій та здобутками лише провідних вищих навчальних закладів [4].

Метою статті є теоретичне обґрунтування доцільності використання можливостей освітнього середовища на заняттях з іноземної мови з метою формування особистості студентів.

Виклад основного матеріалу. Нині такі терміни, як «освітнє середовище», «інформаційно-освітнє середовище», «інформаційний простір навчання», «комп'ютерно-орієнтоване навчальне середовище», «віртуальне навчальне середовище», «освітньо-науковий портал» набувають все більшого поширення.

Наведемо низку функцій віртуального навчального середовища.

1. У цьому середовищі можливий контрольований доступ до змісту навчального матеріалу, який може бути поданий окремими доступними елементами, що автоматично зберігаються.

2. Подібне навчальне середовище дає можливість відстежити діяльність студентів та їхні досягнення з урахуванням засвоєння елементів навчання (змісту, видів діяльності тощо) і надання додаткових супровідних матеріалів та завдань залежно від прогресу й успішності навчання.

3. Віртуальне навчальне середовище підтримує доступ до навчальних ресурсів, оцінювання та супровід; причому навчальні ресурси залежно від цілей навчання можуть змінюватися на самостійно розроблені викладачем або використовуватися готові ресурси, можливо, поліпшені чи адаптовані до відповідних навчальних цілей.

4. Віртуальне навчальне середовище забезпечує комунікацію між викладачем, студентами та іншими фахівцями у відповідній галузі, безпосередню підтримку та зворотний зв'язок для студентів, а також комунікацію у самій групі, що створена за інтересами та урахуванням індивідуальності її учасників [2].

Вважаємо, що застосування інформаційно-комунікаційних технологій як необхідної умови формування комунікативних умінь у процесі оволодіння іноземною мовою підвищить рівень цих умінь та соціокультурної компетенції студентів.

Використання візуальних та звукових програм надає навчанню новизни та динаміки засвоєння нового матеріалу. Комп'ютер може «спілкуватись» із учнем і до певної міри мотивувати його навчальну діяльність. Застосування ІКТ сприяє розвитку комунікативної соціокультурної компетенції студентів, підвищує їхню пізнавальну мотивацію. Студенти отримують можливість прийти до різних типів узагальнень: теоретичних, емпіричних та змістовних [1].

Проблема застосування країнознавчого матеріалу великою мірою визначається реалізацією в практиці навчання іноземної мови

комунікативного підходу, при якому передбачається формування у студентів комунікативної компетенції. Це поняття розглядається Р.К. Миньяром-Белоручевим як здатність реалізувати лінгвістичну компетенцію в різних ситуаціях вербального спілкування з урахуванням соціальних норм поведінки та комунікативної доцільності висловлювання [3]. Стає зрозумілим, що для забезпечення ефективного спілкування одних лише лінгвістичних знань без ознайомлення студентів з культурою країни, мова якої вивчається, недостатньо. Тому, задля формування комунікативної компетенції на заняттях з іноземної мови необхідно максимально використовувати країнознавчі матеріали, що дають змогу накопичувати фонові знання, які забезпечують адекватність вербальної поведінки в різних ситуаціях спілкування.

Педагогічна практика свідчить, що застосування країнознавчих матеріалів у поєднанні з комп'ютерними технологіями, що є складовими інформаційно-освітнього середовища, спрямоване, перш за все, на створення і підтримку у студентів мотивації до вивчення іноземної мови.

Формуванню та підтриманню мотивації разом з цікавим змістом матеріалів сприяє і його незвичне оформлення та форма презентації, що викликають у студентів допитливість, зацікавленість, бажання знайти нову інформацію.

У методичній та психолого-педагогічній літературі пропонуються прийоми роботи із країнознавчою інформацією:

1. Тлумачення іншомовної лексики з національно-культурним компонентом в семантиці із застосуванням комп'ютерних словників з аудіо візуальним супроводом.

2. Ознайомлення із країнознавчою інформацією через семантику фразеології та афористики. Наприклад, порівняння британських та американських фразеологічних одиниць, представлених на екрані комп'ютера.

3. Включення країнознавчої інформації в лексичні та граматичні вправи з ігровим комп'ютерним компонентом.

4. Навчальний діалог, за допомогою якого можна дізнатися багато корисних фактів про англomовні країни у вигляді відповідей на різноманітні питання. Студенти працюють в інтерактивному режимі, підбираючи необхідні репліки, інформацію та розмовні кліше.

5. Використання ілюстрацій країнознавчого характеру, наприклад, подорож по Лондону, де студенти виступають у ролі гідів та туристів.

6. Застосування мовленнєвих відео курсів [3].

Враховуючи переваги застосування ІКТ у порівнянні з традиційними методами навчання, вважаємо, що їх впровадження при вивченні іноземної мови дозволить активізувати увагу студентів до змісту країнознавчої інформації, стимулювати вербальну активність. Комп'ютерні технології навчання дозволяють оптимізувати протікання таких операцій мислення, як порівняння, співставлення, групування, класифікації, узагальнення. Це викличе у них бажання користуватися іноземною мовою як засобом спілкування з метою розширення власного інформаційного поля, краще усвідомити особливості мови, що вивчається.

Висновок. Отже, використання можливостей інформаційно-освітнього середовища під час вивчення тем країнознавчого характеру сприяє розвитку мотивації, підвищує загальну інформаційну культуру студентів. Це дозволить їм ефективно виконувати всі види роботи з інформацією (одержання, накопичення, кодування, переробка, створення на цій основі якісно нової інформації, її передача, практичне використання), розуміти природу інформаційних процесів і відносин, розвивати гуманістично орієнтовану інформаційну ціннісно-сміслову сферу, здійснювати інформаційну рефлексію, творчість в інформаційній поведінці і соціально-інформаційну активність.

Література:

1. Давыдов В.В. Виды обобщения в обучении / В.В. Давыдов – М., 1972, с. 323-324.
2. Калюжна Т.М. Організаційно-педагогічні умови застосування освітньо-наукового порталу в системі екстернатної підготовки фахівців у технічному університеті : дис... канд. пед. наук: 13.00.04 / Т.М. Калюжна. К. : 2009. – 178 с.
3. Миньяр-Белоручев Р.К. Лингвострановедение или «иноязычная культура»? / Р.К. Миньяр-Белоручев, О.Г. Оберемко / ИЯШ – 1993. – № 6. – С. 54-56.
4. Шишкіна М. П. Тенденції розвитку та використання інформаційних технологій у контексті формування освітнього середовища / М. П. Шишкіна // Засоби і технології єдиного інформаційного освітнього простору: Зб. наук. праць / За ред. В. Ю. Бикова, Ю. О. Жука : Інститут засобів навчання АПН України. – К. : Атака, 2004. – С. 81-88.